

4. septembril 2026

SELGITUSTAOTLUS: elektrituulikute mõjud

Lugupeetud sotsiaalminister, kantsler, sotsiaal- ja terviseala asekanclerid !

Palume Teilt tähelepanu ja abi, sest kõikjale Eestis tuuleelektrijaamade rajamisel tekiks osadel Eesti inimestel rängad ja kroonilised haigused. Saarde ja Tootsi tuuleparkide (**4 MW ja 6,5 MW** elektrituulikud) käivitamisel tekkisid neist kuni 20-30 km elavatel inimestel KOHE piinavad tervisehäired. Sümptomid kaovad tasapisi alles siis, kui tuul ei puhu. Kannatavaid peresid on seal kokku ca 40!¹ Maismaale nii võimsaid tuuleelektritööstusi ei ole **demokraatlikes** riikides varem üldse püstitatud !

Saarde ja Tootsi inimesed on korduvalt pöördunud Terviseametisse ja palunud abi tuuleparkide seiskamiseks. Terviseamet teatas kannatajatele: „Kolige ära!” **Ent KUHU EESTIS SAAVAD TULEVIKUS KOLIDA kõik need „erivajadusega” inimesed, kes on tuugenite infra- ja madalsageduslikele helidele ülitundlikud?**

Eestis ei ole kolimiseks ruumi ! Uppsala Ülikooli töörühma mõõtmised ja mudelid näitavad:

- üksnes **Tootsi 6,5 MW** tuugenitest levib madalsageduslik infraheli **60 km tuule suunas**;²

Prof Mattsoni tuugenite helileviku mudelid on **ON TEADUS –nii kinnitas ka Uppsala Ülikooli dekaan Äripäevale** intervjuus 14. juunil. Mudelid koostas prof Mattsoni töörühm tuuleparkide madalsageduslike helide mõõtmiste alusel Rootsisis.

Lahenduse otsimisega on **KIIRE**, kuna Kliimaministeerium on kehtestamas „tuulehoo” toetusmeetet maismaale elektrituulikute ehitamiseks. Määruse³ alusel makstaks **KOvidele toetust tuuleparkide rajamisel, mille võimsus on minimaalselt 5 megawatti ja kus on vähemalt 8 tuugenit!**

Isegi TÜ kliimauuringute kaasprofessor Kaasik tõdes meedias⁴, et tuugenite infraheli ei osatud **varem mõõta**. Alles nüüd on olemas eksperimendid-seadmed ja tervisemõjusid saab nüüd uurima hakata. Kaasik soovitab elementaarset: **praegu peaks Eestis elektrituulikutele rakendama Euroopa keskkonnapoliitikas kinnistunud ETTEVAATUSE PÕHIMÕTET**.⁵ Põhimõtte sisu on:

1 Vt Youtube'i video „Tuuleenergia Pohmell Saarde Valla Näitel” - Saarde inimesed kirjeldavad tekkinud piinarikkaid sümptome alates 14 minutist.

2 Prof Mattsonilt mudelid Tootsi ja Saarde kohta: <https://teadusalgatus.ee/eksperthinnangud>

3 Määruse eelnõu 08.05.26 „Tuuleenergia edendamise toetuse taotlemise tingimused ja kord”, kooskõlastatud.

4 <https://tehnika.postimees.ee/8500617/marko-kaasik-me-ei-tea-kuidas-suurtuulikud-tervist-mojutavad-vaja-on-pohjalikke-uuringuid>

5 <https://tehnika.postimees.ee/8500617/marko-kaasik-me-ei-tea-kuidas-suurtuulikud-tervist-mojutavad-vaja-on-pohjalikke-uuringuid>

Ei kasutata selliseid poliitikaid või meetmeid, mis võivad inimestele kahju tekitada või keskkonda kahjustada, isegi kui teadlased ei ole meetme/ tehnoloogia kahjulikkuses konsensusele jõudnud.⁶

Euroopas on osaliselt või täielikult suletud juba mitmeid vähem võimsaid tuuleelektrijaamasid – kuna osade inimeste tervis muutus väga halvaks. **Ka Tartu Ülikooli ülevaateuuring I⁷** nendib, et Taanis hakkasid juba **0,5-1 MWja alla 50 m** kõrgusega tuulikute tõttu osa inimestest kannatama **pideva unetuse, ärritatuse** jne all. Seega kahjustavad tervist ka 0,5 MW (500 000 vatti) tuulikud, mida püstitatakse Eestis ka ilma toetusteta.

Senisest tuuleparkide tervisemõjude vildakast hindamisest Eestis saab kiirelt ülevaate **TalTechi inseneriteaduskonna prodekaani prof Rosina** artiklist Rahvusringhäälingus⁸. Prof Rosin toob välja, kuidas Vabariigi Valitsuse ega riigiasutuste senine tegutsemine tuuleenergeetika vallas ei arvesta üldse, et **osade inimeste organism on väga tundlik mürale ja infrahelile**. Riikliku Soome Terviseinstituudi uuringu kohaselt on tuugenitele ülitundlikud 2-15% elanikest – uuriti 2,5 MW tuugenite mõju 10 km kaugusele (viide siin edaspidi).

Eesti Geenivaramu uued uuringud näitavad, et **osa Eesti inimestest ei saa üldse tarvitada antidepressante jt ravimeid, millega ärevust, unetust, depressiivsust jms leevendada** (täpsemalt siin kirjas edaspidi). Seega kõik inimesed ei saa võtta „tuugenisündroomi” vastu isegi ravimeid . Kas tõesti muudetakse Eestis sellised inimesed „roheenergia nimel” töövõimeetuks ?

Analoogne inimeste sandistamine on juba juhtunud mitteioniseeriva kiirguse tõttu: oletatavasti 15 %⁹ elanikkonnast kannatab õhukaudest kiirest internetist tingitud ärevushäire, unetuse, depressiooni jms all . Väga piinarikast elu elavad need, kes ei saa tarvitada ravimeid. **Ainus „ravim” neile on elukoht nõrga mobiilsidega maakohtades. Paraku on elektroülitundlike seas ühtlasi ka „tuugenisündroomi” all kannatajaid. Nende maapiirkondades asuvad kodud jäägu vabaks tuugenite madalsageduslikust ja infrahelist!**

Uuringuid. Järeldusi Eesti kohta

On juba palju tõendeid, et elektrituulikud põhjustavad haigestumisi, lausa mitmesse haigusesse korraga. Seda näitavad nii loomkatseid kui ka sadu tuhandeid elanikke hõlmavad uuringud Taanis jm. **Haigestumised sagenevad turbiinide kõrguse, arvu ja võimsuse suurenemisega ning pikaajalise kokkupuute korral**. Milliseid piinavaid haigestumisi kogevad need, kes on vastuvõtlikumad tuugenite madalatele ja infrahelidele? NB! Saardes ja Tootsis kannatavad inimesed samasuguste sümptomite all.

- **Kanada** perearstide ajakirjas Canadian Family Physician 2013.a vol 59¹⁰ ilmunud eelretsenseeritud ülevaateartiklis on kokkuvõtte mitmetest erinevatest uuringutest

6 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52000DC0001>

7 <https://kliimaministeerium.ee/tuulikute-tervisemojud-sustemaatilise-ulevaade-viimasel-viieteistkumnel-aastal>

8 <https://www.err.ee/1609957367/argo-rosin-tuulepargid-ja-teaduslik-konsensus>

9 Sotsiaalministeeriumi tellitud uuring „Hinnang praegustele ja 5G kasutusele võtmisega kaasnevatele võimalikele tervisemõjudele, mis on seotud mitteioniseeriva kiirgusega”.

10 <https://www.cfp.ca/content/59/5/473>

elektrituulikute alade kohta. Selgub, et elektrituulikute mõjualas kogesid elanikud piinarikkaid haigestumisi: **valud, unetus, väsimus, pearinglus, iiveldus, oksendamine jne.** Osa inimestest soovis ärakolimiseks kompensatsiooni, kuid tuugenitööstuse arendajad ei olnud selle vajadusega arvestanud.

- **Taani meditsiiniliste registrite analüüsis, mis sisaldas 500 000 elaniku andmeid,** selgusid enamasti **ca 0,5 MW tuugenite** puhul järgmised probleemid:
 - **mitmete kilomeetrite raadiuses** vajasis eakad (≥ 65 aastat) **rohkem uneravimeid ja antidepressante** (Poulsen et al., 2019b);
 - **madalsageduslik müra siseruumides** võib vallandada **infarkti või insuldi** (Taani üleriigiline registripõhine *case-crossover* uuring; Poulsen et al 2018c);
 - kui pikaajaliselt on **tuulikute müra öösel õues**, siis **sagenevad infarktid ja insuldid** (Taani üleriigiline registripõhine kohortuuring; Poulsen et al 2019a);
 - Taani med-ödesid uurides leiti, et tuulikute müra põhjustab **südame arütmia** sagenemist (Bräuner et al 2019a).

Kõik need haigestumised on toodud välja ka Tartu Ülikooli teadlaste poolt Kliimaministeeriumile koostatud I ülevaates¹¹ (vt seal tabelid lk 58-60).

- **Soomlaste riikliku Finnish Institute for Health and Welfare osalusel 2021. a tehtud uuring¹²** küsitles inimesi **kuni 10 km raadiuses 2,5 MW** tuugenitest:
 - ebaseeldivat **survetunnet kõrvades** hakkas kogema **ca 15% elanikest**;
 - **sagedast väsimust** koges **5% rohkem inimesi**;
 - osa inimesi on **müra tõttu krooniliselt stressis**;
 - rohkem inimesi kannatas **südamerütmihäirete ja iivelduse** all;
 - sages **diabeeti** haigestumine.

Tuugeneid on seal ühes kohas 3–16. Tuugenid olid töötanud 4-5 aastat.

Oletame, et tõsiselt haigestunud olid küsitluse ajaks juba mujale kolinud.

- Teine **Soomes** tehtud uuring näitab veel rohkem tervisekaebusi tuugenitest: keskendumishäire, peapööritus, valud, migreenid, unehäired, väsimus, ärevushäire, südame- ja veresoonkonna haigused, – **kuni 20 km kaugusel 2,5 MW** tuulikutest!
Haigestumised sagenevad turbiinide kõrguse, arvu või võimsuse suurenemisega ja pikaajalise kokkupuute korral.¹⁴

Riikliku terviseinstituudi eelviidatud uuring pakkus, et Soomes oli siis 2% elanikest tuugenitele väga tundlikud. Ent survetunnet kõrvades hakkas kogema 15 %! Ja krooniline unetus tekkis selles tuugenite uuringus aga 5% elanikest. Hullempi veel: vähemalt **0,5% inimestest** tekkisid **mitu piinavat sümptomit korraga** (valud, unehäired, väsimus, pearinglus, iiveldus jne).

JÄRELDAME: Kui rajatakse „kõigest üks” **3-4 MW tuulepark Eesti igasse maakonda, siis:**

11 <https://kliimaministeerium.ee/tuulikute-tervisemojud-sustemaatiline-ulevaade-viimasel-viieteistkumnel-aastal>

12 Vt **tabeleid ja sisu artiklis** „Self-reported health in the vicinity of five wind power production areas in Finland, 2021” Autoriteks: Finnish Institute for Health and Welfare ja University of Eastern Finland teadlased
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S016041202100043X#b0220>

14 <https://syte.fi/2020/01/12/infraani-aiheuttaa-terveyshaittoja-jopa-15-20-km-etaisyydella-tuulivoimaloista-riskietaisyys-kasvaa-voimaloiden-tehon-maaran-tai-korkeuden-kasvaessa-tai-pitkaaikaisaltistuksessa/>

- kõik Eesti maakonnad oleksid tuugenite madalsagedusliku infraheliga kaetud – kuna 3-4 MW sellise tuulepargi madalsageduslik infraheli levib kokku 60-80 km diameetriga alal;
 - unetus tekiks / süveneks 70 000 inimesel (5% Eesti elanikest);
 - mitu piinarikast sümptomit tekiks 6500 inimesel (0,5% Eesti elanikest);
- Võimsamate kui 3-4 MW tuugenite puhul oleks kahjustada saavate inimeste protsent veelgi suurem...
Ja Eestis ei oleks ruumi, et tundlikud saaksid mujale kolida.

Kas õpime minevikus tehtud vigadest? 2011. a nõudsid teadlased Euroopa Parlamendis Ettevaatuspõhimõtte rakendamist mobiilsele internetile ja wifile, kuna mitmed teadusuuringud näitasid, et kiire interneti masskasutus põhjustaks seninägematu vaimse tervise katastroofi, eriti laste seas. Eesti jpt riigid ei võtnud midagi ette. Nüüd vajab **depressiooni- ja ärevuse ravi 15-20%** eestlastest, ent enne wifi levikut vajas sellist ravi ca 2 % eestlastest.

Kliimaministeeriumi tellitud tuuleelektrijaamade tervisemõjude hinnangutest¹⁵

On mitu asjaolu, mis muudavad need mõjude hinnangud ebausaldusväärseks:

1) Erinevatesse Kliimaministeeriumi tellitud uuringutes artikleid valides **EI OLE koostajad arvestanud, millised on Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) madalsagedusliku heli mõõtmise soovitused juba 1999. aastast¹⁶.**

2) On hämmastav, et TÜ ülevaateuuring I¹⁷ koondtabelis EI OLE koostajad toonud välja, millise VÕIMSUSE ja KÕRGUSEGA ning TUUGENITE ARVUGA tuuleparke uuringutes analüüsiti! Ent siin eelpool viidatud Finnish Institute for Health and Welfare'i teadustöös tuuakse välja, miks Taanis tehtud uuringutes ei selgunud protsentidena suuri tervisehädasid: põhjalikud uuringud tehti Taanis siis, kui tuugenite võimsus oli enamasti 0,5 MW ja kõrgus alla 50 m!

3) Tartu Ülikoolilt tellitud ülevaateuuring toob lisas Tabelis 2 välja erinevad Taani uuringutes tuvastatud haigestumised (toodud eelpool siin kirjas osas „Uuringuid”). Ent oma ülevaate tekstis TÜ teadlased pisendavad Taani uuringute tulemusi: „nende uuringute tulemused ei ole nii selged”.

Miks ei ole Taani uuringute tulemused selged? Nendes Taani uuringutes kasutatud müramodelleeringud EI VASTA Maailma Terviseorganisatsiooni soovitustele – müra maksimumid on „ära lõigatud” ja alla 10 Hz infraheli üldse ei arvestatud! Seepärast ilmselt ei leitud sirgjoonelisi seoseid müra tugevuse ja inimeste haigestumistega.

4) TÜ ülevaateuuring käsitleb ka mitmeid laborieksperimente infrahelidega.

¹⁵ Lisaks TÜ ülevaatele tellis Kliimaministeerium 2025. a alguseks eksperthinnangu Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ-lt.

¹⁶ WHO juhendis vt tuuleparkide osa lk XIII: „Ainult energia summeerimisel põhinev ja väljendatud müra mõõtmine tavapärase ekvivalentsusmõõtuna LAeq ei ole enamiku müra iseloomustamiseks piisav. Samavõrd oluline on mõõta keskkondade müra kõikumiste maksimumväärtusi, soovitatavalt koos mürajuhtumite arvu mõõtmisega. Kui müra sisaldab suures osas madalsageduslikke komponente, on vaja veelgi madalamaid väärtusi kui allpool esitatud suunised. Kui esineb märkimisväärsed madalsageduslikke komponente, ei ole A-kaalumisel põhinevad müra mõõtmised asjakohased.”

¹⁷ <https://kliimaministeerium.ee/tuulikute-tervisemojud-sustemaatilise-ulevaade-viimasel-viieteistkumnel-aastal>

Ent 19. juunil intervjuus teadusajakirjanikele nentisid TÜ teadased, et **tegelikult tuuleparkide infraheli laborikatses taasesitada EI ole võimalik!**¹⁸

Süsteematilistest teadusuuringutest leidis TÜ töörühm siiski järgmisi tervisekahjusid:

- a) **Tuulikutest kaugemal une häirimine elanikkonnal vähenes; ning suurema helirõhutaseme korral suurenes** (Godono et al 2023).
- b) Tuulikute heli tugevus on seotud **häiritusega** isegi **väiksema heli kui 40 dB Lden¹⁹ juures** (Guski et al 2017). *Seda uuringut kasutab ka WHO oma 2018.a suunistes, vt lk 147.*
- c) Otsesest nähtavusest, varjutusest ja vilkuvatest tuledest tingitud häiritus oli statistiliselt oluliselt **seotud suurenenud unehäirete riskiga**. Ka valguse peegeldus tuuliku labadelt, muutunud vaade maastikule, takistusmärgistused võivad inimesi häirida (Freiberg et al 2019b).

Lisaks toob TÜ välja ajakirjas „Nature” 2021. a ilmunud tuugenite eksperimendi: „Eksperiment näitas, et mida suurem oli tuulikute müra, seda väiksem oli uuritavate südame löögisageduse varieeruvus [HRV]. /---/ väiksem HRV viitab stressile, väsimusele või terviseprobleemidele.”²⁰ Uuringu põhjal saab järeldada, et madalsageduslik müra suurendab **osadel inimestel stressi ja väsimust, vähendab organismi kohanemisvõimet, ERITI NAISTEL.**

„Võtku need kannatajad siis ravimeid ” ?

Arstid kirjutavad tuugenitest põhjustatud haigestumist leevendamiseks inimestele ravimeid. Ent Eesti Geenivaramu uutes töödes on selgunud:

- a) **osadele inimestele ei sobi praktiliselt ükski antidepressant ega antipsühhootikum. (Ent just need ravimid on kasutusel kroonilise unetuse, ärevuse, keskendumishäire jms raviks.)** Ja sobivat antidepressanti raske leida just neile, kel on eelsoodumus depressiooniks ja ärevuseks.²¹
- b) antidepressandid ja antipsühhootikumid muudavad inimeste mikrobioomi ja sellega ka halvendavad omakorda tervist. **Osa mõne kroonilise haigusega inimestest ei saagi seetõttu antidepressante või antipsühhootikume tarvitada – organism ja enesetunne saavad ravist niivõrd kahjustatud.** Juba aasta tagasi rääkis rääkis sellest faktist TÜ mikrobioomika professor Org Vikerraadios.²²
- a) Lisaks, ca 30 000 eestlasel on ravimite lagundamisega seotud geenist täiesti puudu üks geenijupp.²² Neil eestimaalastel 40% müüdavatest ravimitest kuhjuvad organismi – mõjuvad mürgiselt. (Rootslastel muide sellist geneetilist puudust ei ole.)

Seega kõik inimesed ei saa tuugenitest tekkivate haiguste vastu isegi ravimitest leevendust. Kõikjale Eestis tuuleelektriyaamade rajamisel jääks osa inimestest piinlema tuuleturbiinidest tekkiva magamatuse, ärevuse, valude, keskendumisraskuste, depressiooni jms all.

18 <https://www.postimees.ee/8491292/tuulikulahingud-teadlased-ei-uurigi-tegelikult-tuulikute-infraheli-moju-inimestele>

19 „den” – päeva-öhtu-öö keskmine heli detsibellides

20 Chiu et al., 2021

21 Erinevad artiklid ja intervjuud Eesti Geenivaramu professorite, teadlastega Eesti Rahvusringhäälingus.

22 14.09.25 saade „Labor” <https://vikerraadio.err.ee/1609784966/labor-ravimid-kohubakterite-kallal>

22 <https://jupiter.err.ee/1609988079/tu-geenivaramu-korraldab-teist-korda-uht-eesti-ajaloo-suurimat-uuringut>

PÕHISEADUSE kohaselt on õigus tervisele teistest õigustest kaalukam põhiõigus. Ja erivajadustega inimesed on Põhiseaduse kohaselt „riigi erilise hoole all”.

Tuugenite helide tõttu haigestuvalle inimesele, eriti kui inimene ei talu ravimeid, ei ole kasu 100-200 eurost kuus, vaid on vaja ära kolida madalsageduslikest ja infrahelidest vabasse piirkonda. Seepärast oleks vaja määratleda tuugenivabad maakonnad. Lisaks tuleb kannatajatele maksta kinni koduhinna vahe.

KOKKUVÕTTEKS:

Juba on mitmed teadlased tõestanud, et elektrituulikute madalsageduslik ning infraheli levib väga kaugele. See **tekitab pidevaid piinarikkaid sümptome ja haigestumisi vähemalt 2-5% inimestest vähemalt 20 km kauguseni („kõigest” 2,5 megawatiste tuugenite mõju).** Lisaks hakkab kogema surumist kõrvades 15 % elanikest.

Nüüdseks on Geenivaramu uuringutest selgunud, et kümned tuhanded Eesti inimesed ei talu neid ravimeid, mis aitaksid leevendada „tuugenihaiguse” kõige hullemaid sümptome.

On hädavajalik, et Vabariigi Valitsus, Riigikogu ja ministeeriumid rakendaks helidele ülitundlike inimeste kaitseks Euroopa Parlamendi soovitatud Ettevaatusprintsipi. Vähemalt määratleks osa Eesti maakondi ja mõned mereäärsed piirkonnad, mis peavad jääma madalsageduslikust infrahelist täiesti vabaks.

Põlevkivitööstuse või tuumajaama lähedusest on inimesel võimalik ära kolida. Ent Eestisse **mitmete tuuleelektrijaamade lisandumisel** ei ole madalsageduslikele või infrahelidele ülitundlikel võimalik tuugenite tõttu enam MITTE KUSAGIL elada. (Muide, Soome keskosas on jäetud tuugenivabaks Eesti pindalast suurem ala.)

Siinkohal NÕUAME Vabariigi Valitsuselt, ministeeriumidelt ja Riigikogult:

1) tuuleelektrijaamade rajamise ning arendajatele toetuste maksmine PEATAMIST!

Peatada toetusskeemid ja vähempakkumised, sealhulgas:

- Vabariigi Valitsuse määruse nr 86²⁴ tuuleenergeetika osa;

- „tuulehoo” määrus, mis rahastaks KOVe siis, kui tuugenid on vähemalt 5 MW võimsusega ja neid on vähemalt 8 (eelnõu);

2) a) mitme kõrvuti asetseva maakonna määratlemist, kuhu tuuleelektrijaamu ÜLDSE ei püstitata – et tagada, et piisavalt alasid jääb elektrituulikute madalsageduslikust infrahelist vabaks! Praeguseks on vist Tartumaa, Põlvamaa, Võrumaa, Jõgevamaa ainuke valik – arvestades üksnes 2023. aasta vähempakkumisi.

²⁴ VV määrus nr 86, uuendatud 13.03.2026 „Taastuvast energiaallikast ja tõhusa koostootmise režiimil energia tootmiseks korraldatava vähempakkumise tingimused ja kord”

b) seadustega piirangute sätestamist nii, et „tuugenivabade” maakondade naabermaakondadesse tuugenite püstitamisel arvestataks uusi teadmisi sellest, kui kaugele levib tuugenite madalsageduslik või infraheli (nt 6 MW tuugenite puhul vähemalt 60-70 km maismaal).

Nt Soomes on riigi keskosas Eestist suurema pindalaga ala, kus ei ole üldse tuuleparke.²⁵

3) Ettevaatusprintsipi KOHEST rakendamist – tuuleelektrijaamade ehitamise peatamist (vt Euroopa Parlamendi juhised²⁶). Enne uute elektrituulikute püstitamist Eestis on vajalikud sõltumatud põhjalikud mitmeaastased uuringud uute müramõõtmismeetoditega!

4) a) madalsagedusliku müra ja infraheli (sh 0,1-20 Hz) mõõtmiseks ja piirnormide kehtestamiseks Eesti õigusaktide uuendamist, arvestades ühtlasi helidele-vibratsioonile tundlike elanikega;

b) uute piirnormide alusel elektrituulikute maksimaalse võimsuse, kõrguse, labade pikkuse ja varjutuse piirnormide sätestamist kõikjal Eestis;

Neid kõiki koostades arvestada WHO juhendit „Guidelines of Community Noise”²⁷. Samuti Uppsala Ülikool prof Mattsoni tööühma eksperimente-mudeleid jms²⁸.

5) riiklike kompensatsioonimeetmete loomist ärakolimiseks kõigile inimestele, kes tuugenite madalsagedusliku ja infraheli mõjualas elada ei suuda (nt Saarde puhul ca 30-40 km).

Kompensatsiooni peaks olema võimalik küsida ca 5 aasta jooksul, kuna tervisehädad võivad ilmneda alles mitme aasta pärast. NB! Sellised kompensatsioonid on olemas nt Taanis.

6) tuuleelektrijaamade asukohtade koordineerimist LÄTI riigiga, et sealsed tuuleelektrijaamad ei hakkaks eestimaalaste tervist kahjustama.

7) tagamist, et elektrituulikute mõõtmisi ja tervisemõjude hindamisi tellib edaspidi Sotsiaalministeerium koos kodanikeühendustega, mitte arendajad ega Kliimaministeerium.

KÜSIMUSED Sotsiaalministeeriumi juhtkonnale:

1. Mida saab Sotsiaalministeerium ja minister KOHESELT ette võtta, et tuugenite madalsageduslikele ja infrahelidele ülitundlikud saaksid elada ilma piinlemata? Selleks, et ei väheneks/ kaoks nende inimeste keskendumis- ja töövõime ?

2. Mida plaanib Sotsiaalministeerium ja minister PEATSELT teha teha selleks, et inimesed ei peaks oma tervise nimel riigiasutuste ning KOVide juhtidega „tuulikusõda” pidama?

Kas Eesti on ikka õigusriik, kus riigiasutused kaitsevad erivajadustega elanikke ? Mõistame, millise surve all on Vabariigi Valitsus energiatootmise küsimuses, arvestades elektrihindu. Siiski, Sotsiaalministeeriumis tuleks säilitada inimlikkus ja õigusriigi põhimõtted: hoida ära tervise

²⁵ <https://suomenuusiutuivat.fi/en/wind-power/projects-and-wind-turbines-in-finland/wind-power-map/>

²⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISUM:132042>

²⁷ Maailma Terviseorganisatsioon. (1999) Ühenduse müra suunised. Stockholmi Ülikool ja Karolinska Instituut: Stockholm, Rootsi. lk xiii. <https://www.who.int/publications/i/item/a68672>

²⁸ Vt Uppsala Ülikooli prof Mattsoni eksperthinnanguid Tootsi ja Saarde tuuleparkide helide kohta: <https://teadusalgatus.ee/eksperthinnangud>

kahjustumine tuugenite helidele ülitundlikel Eesti inimestel, keda on vähemalt 2-5% elanikkonnast. Osa neist inimestest ei saa võtta tuugenitest tekkiva mitme piinarikka haiguse vastu isegi ravimeid. Poliitikute ja ametnike ignorantsus võib viia need inimesed enesetapuni... Kindlasti väheneb neil töövõime ja elukvaliteet.

Oleme huvitatud teema täpsustamisest omavahelisel kohtumisel
Lugupidamisega ja vastuseid oodates

MTÜ Kogukonna Hüvanguks juhatus

Kontakt: mtu.kogukonna.huvanguks@proton.me

MTÜ Kogukonna Hüvanguks on tegutsenud üle 10 aasta. Püüame koondada elektroülitundlikkuse sündroomiga inimesi. Osad MTÜ liikmetest on ka madalsageduslikele infrahelidele ülitundlikud.